

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohle:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popiași Nr. 16.

Telefon Nr. 14.

Se prenumerează și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Nimeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Să luăm măsură
— de apărare!

(*) In curând, perfidul proiect de lege al *salarisării preoților necatolici* va deveni lege sancționată de Maiestatea Sa. Se va da astfel o nouă armă mișcească în mâinile guvernului, pentru a-și urmări cu atât mai ușor miserabilele scopuri șoviniste, cari se resumă în ținta infamă de a extermina tot ce nu-i unguresc în țeara aceasta.

Noi Românii ne-am dat dintru început seama de faptul extrem de grav, că ascuțitul acestui nou atentat e îndreptat cu *premeditare și mai ales* contra preoților nostri gr-or. și astfel contra poporului nostru încredințat păstoririi acestor preoți.

Unul dintre mamelucii cei mai infecti ai guvernului, Săghy Gyula a îndrăznit s'o mărturisască aceasta în plinul camerei, debitând la adresa bisericii noastre gr-or. calumniile cele mai... *ungurești*. Fiind vorba de articolul cel mai veninos al proiectului de lege — pedepsirea atitudinii „contrare statului” — mamelucul numit nu s'a sfuit să spună, că măsurile prevăzute în acest punct s'au luat *numai din considerație la greco-orientali*! Și, ceea-ce e culmea, mărturisirea aceasta s'a făcut pentru liniștirea... *credincioșilor evrei*, cari sunt „patrioți” excelenți!

Insuși ministrul Wlassics, păcătosul autor al proiectului, spunea — apărându-și fătul monstruos — că *în proiect sunt deșin apărare „interesele mari naționale”*, adică, zis românește, interesele șovinismului unguresc.

În acest înțeles *sinistru* pentru noi s'au pronunțat toți vorbitorii, chiar și cei-ce făceau, din punctul lor de privire, opoziție proiectului. Așa, neobositul aspirant la presidenția ministerială, Apponyi, a accentuat *anume*, că încât pentru măsurile privitoare la „atitudinea contrară statului”, *măsuri îndreptate direct și exclusiv împotriva noastră a Românilor — n'are nimic de obiect!* Cu alte cuvinte, fi vin și domnului conte la socoteală noile cătuși ce se fauresc pe seama „trădărilor” de Valahii!

Naște acum întrebarea, cea mai importantă pentru noi, — ce vom trebui să facem, pentru a ne îngădi cât mai sigur față de barbara *blocare*, ce se pregătește preoților nostri gr-or., pe cari guvernul vrea *să-i constrângă prin foame* a se face unelte oarbe în scopurile maghiarisării?

Nu înțelegem aici *protestările* ce s'au ridicat din partea presei noastre și a consistoarelor noastre gr-or. contra odioșului atentat, nici opoziția ce așteptăm să o desfașure în *casa magnafilor* prelaților nostri gr-or. Aceste proceduri sunt dela sine înțelese și trebuie urmate ori-când e vorba de apărarea intereselor noastre naționale, periclitate de cătră actualii dețineri ai puterii de stat.

Ci înțelegem *măsurile de apărare*, ce ni-se impun pentru timpurile ce vor urma după-ce proiectul a devenit lege. Înțelegem mijloacele de asigurare ce neaminat trebuie să le luăm în prevederea ispitelor grele cari se vor pune la tot pasul în calea *românească* a preoților nostri gr-or.

O știm cu toții, cesti de acum, și istoria luptelor noastre naționale ne stă mărturie, că preoții au fost întotdeauna *apostoli* pentru poporul nostru, conducători ai lui și sfătuitori în duhul bun al românismului. N'avem să consultăm decât fazele mai recente ale luptelor noastre naționale pentru a ne convinge, că preoții s'au arătat mereu în fruntea poporului.

Preoții și învățătorii, — acestia sunt pentru noi *capii naționali* în mijlocul poporului sătean.

Pe învățătorii i-au luat deja la goană turbată guvernul și prin legea lefurilor învățătoresci i-a adus în aceeași gree ispită, în care va aduce acum pe preoți.

Într-o asemenea situație *desolată*, ce ne vom face noi în lupta noastră națională? Ce se va întâmpla cu masele poporului?

Nu-i greu de prevăzut, că *dela cursa* ce întinde guvernul în calea învățătorilor și preoților nostri numai un pas e până la *prăpastie*.

Acest pas e *lipsa*, miseria în care trăiesc mulțime dintre preoții și învățătorii nostri. Și aici e, credem, *punctul de orientare*, din care avem să pornim pentru a preveni căderea în prăpastie a luminătorilor nostri dela sate.

Am văzut, cum pentru apărarea învățătorilor nostri s'au dat frumoase dovezi de sacrificiu din partea poporului. Făcuți atenți și luminați de cătră cărturari asupra primejdii mari ce s'ar abate asupra noastră, dacă vom lăsa pe învățătorii cu aceleași lefuri mici și astfel vom deschide guvernului școalele noastre dela sate, — țărani nostri n'au pregetat a jertfi din puținel lor tot ceea-ce le cerea *datoria națională*.

Așa se se face și pentru apărarea preoților nostri de cursele viclene ce i-le întinde guvernul pentru a și-i *aservi*.

E drept, că guvernul speculează mișelește tocmai la sărăcie, în care e aruncat poporul nostru în urma dărilor insuportabil de grele. Pe lângă asta, ori-ce nou atentat ce făurește guvernul împotriva noastră, are de urmare *urcarea* acestor dări, pentru-că *forța și banii* au format totdeauna alianța indisolubilă contra *dreptului și a umanității*.

Dar' chiar aceste împrejurări trebuie să ne fie un îndemn mai mult, ca să jertfim cu atât mai bucuros în scopurile înalte ale *apărării noastre naționale*.

Când dușmanul tău de moarte te blochează, ca să te constrângă prin foame a te preda, îți jertfești totul ca să te menții în luptă. Ear' dacă nu mai ai de unde jertfi, *preferi să mori*, decât să te predai ca un nemernic. Așa s'au purtat totdeauna vitejii și noi avem din străbuni sfânta moștenire de a ne lupta *vitejește* ori-când e vorba de apărarea noastră națională.

Că preoții nostri gr-or. nu trebuie să primească sub nici un raport ajutorul *veninos* oferit din partea guvernului, — e un lucru ce nu se poate contesta de cătră nici un bun Român. Dar' tot pe atât de necontestabil e, că preoților trebuie să li-se deie ajutor din partea noastră, a poporului, — altcum sunt fatalicește împinși în cursa guvernului.

Prin urmare, *e o necesitate națională iminentă a se lua toate măsurile potrivite să asigure preoților nostri gr-or. salariile datorite prin noul proiect*.

În această direcție se se îndrepte cu toată serioșitatea și în chipul cel mai stăruitor activitatea consistoarelor noastre gr-or. și a celorlalte foruri bisericești competente.

Ar fi foarte consult și de folos, să se întrunească în toate centrele noastre gr-or. *conferențe bisericești*, unde protopopii și preoții să se sfătuiască și să chibzuiească asupra celor de făcut.

Totodată poporul să fie luminat, prin presă și de cătră conducătorii sei, asupra primejdiei incalculabil de mari a ingerenței statului în chiar traiul și activitatea preoților nostri și să fie necontenit îndemnați a face toate sacrificiile posibile pentru a da preoților salariile, cari se pue stavilă năvalei dușmane.

Cine cunoaște viguroasa conștiință națională a poporului nostru, nu poate fi lipsit de nădejdea tare, că campania aceasta de apărare își va avea doritul echou.

Mai e un mijloc foarte salutar pentru zădărnicierea planurilor destructive ce le-a țesut pe seama noastră guvernul, prin odioșul seu proiect de lege. Toate forurile noastre bisericești, alături cu presa națională și cu opinia publică, se înceapă a exercita de acum înainte cel mai riguros *regim de control* față de acei preoți slabi de ânger, cari nu se vor însăimânta a se da pe mâna guvernului, cari nu vor sta la îndoială a-și vinde conștiința de neam pentru *argintii lui Bánffy*. Rătăciții de felul acesta să fie abătuți cu toate mijloacele permise dela calea aceasta nefericită, ear' dacă nu vor voi să asculte de graiul dulce al neamului — să fie țintuiți de stîlpul rușinei!

Un asemenea regim de control riguros ar avea cele mai salutare urmări pentru sentimentul național și pentru moralitatea noastră publică și totodată ar constitui un grav *memento* pentru toți acei *slabi de ânger*, cari nu vor avea destulă energie ca să reziste terorisărilor ce se vor descărca asupra lor din sferele guvernului.

Pot să pară multora prea optimiste aceste vederi și prea puțin realizabile măsurile de apărare ce le-am schițat. Să nu se uite însă, că față de primejdii mari ce vin dela dușmani cu toată *forța* statului la discreția lor, — apărarea reclamă măsurile cele mai riguroase și sacrificiile cele mai mari din partea *năpăstuiților*, cari n'au de partea lor decât *dreptul*!

Sibiu, 7 Maiu n.

Maghiarisarea — din Sibiu. Știri ce am dat despre silnicia maghiarisării, făcută sistematic din Sibiu, printr'un anumit *Aranyosi*, se confirmă și din parte ungurească.

Egyetértés scrie:

„Într'o ședință a casei maghiare, Aranyosi, funcționar la tren, a propus, ca membrii să-și țină de *datorie patriotică* (!) a îndemna pe oficanții, cari se află în slujba de stat, ca să-și maghiariseze numele străin-sunătoare.

Ședința a primit această propunere și totodată i-a încredințat cu *conducerea propagandei* pe Aranyosi — care a procedat așa de *zelos*, încât a ajuns la rezultate strălucite. În scurtă vreme 158 *Români* și 63 *Săzi* și-au dat *rugarea* cătră ministrul de interne, ca să le permită a-și schimba numele *străin* cu de cele ungurești”.

Se vede cât de colo, că informația aceasta are de scop a acoperi isprăvile „zelosului” maghiarisator *Aranyosi* și a le prezenta sub mască *socială*, ear' nu *oficioasă*...

Cunoaștem noi aceste apucături, și știm noi bine isprăvurile lui *Aranyosi*, mai bine decât și-ar pute închipui.

De altfel, precum aflăm, acest agent călător al maghiarisării, este identic cu cel-ce a fost notar în comuna *Frâna*.

Nouă *Egyetértés* ne pune în prospect — un *proces de presă*.

Cum se nu? Am cutezat noi să desăvîim brutalitatea maghiarisării!

Ei bine, — vom continua.

Proiectul „congruului” Proiectul incongruentului congru, cu care guvernul vrea să ferească preoțimea noastră gr-or. trece repede prin toate formalitățile. În curând va ajunge la dezbateri în casa *magistraților*. Zilele acestea a fost dezbătut în comisiune și primit fără nici o schimbare.

Să se facă lumină! Jeszenszky et Comp. anunță prin organele ce-l slujesc, că autorii pretinselor „revoluțiuni” din Parcăreni, Săcele etc. ar fi fost *Români*. Cu atât mai virtos ar trebui deci să se facă cercetare severă, și păcătoșii să fie pedepsiți.

Gazeta Transilvaniei spune însă, că la arătarea celor doi preoți, cărora li-s'a încălcat casa, tribunalul *n'a făcut nici o cercetare*.

Ce e mai mult, afacerea a fost și *urgită* și totuși nu se face nimic.

De ce? Dacă păcătoșii sunt Români cum se pretinde, de ce se teme guvernul de lumină?

Cerem de nou cercetare severă, să se facă lumină!

Alianța naționalităților în 1848. Am amintit ieri la cronica anului 1848 despre un apel al *Serbilor cătră Români*. Dăm azi, la alt loc acest prețios document, care în preajma noului congres al naționalităților va fi, credem, de interes.

Crisa austro-ungară.

(După „Revue de Paris”).

I.

Austria este creațiunea unei politici pur dinastice. Între rasele deosebite cari o locuiesc, fătore țările cari o compun, unica legătură este supunerea cătră același Sveran. În înțelesul acesta ea este tipul unui stat de regim vechiu. Așa când regiului vechiu se surpă, în 1848, la suflarea revoluțiunii noastre din Febrarie, invasiunea bruscă a principiilor moderne o trește pe marginea prăpastiei: provinciile sale italiene, Lombardia și Veneția, se răscolă și cheamă pe Piemontezii; provinciile sale germane, cele două Austrii, Săria, Tirolul, cer unirea cu imperiul german, pe care parlamentul din Frankfurt e cât pe aci să-l reînvieze; Polonia își revendică autonomia; Ungaria își proclamă independența; în Boemia izbucnește războiul civil între Germani și Cehi. În numele principiului de naționalitate, bătrânul imperiu este pe punctul de a fi sfârșit. Înspăcitate adversarilor sei, în Germania și în Italia, îi dau răgaz să se întrezeze și ajutorul Rusiei îi asigură victoria asupra celor din urmă luptători ai revoluției, asupra Ungurilor. Când au eșit din criza aceasta, singurul mijloc de a scăpa statul, era pentru oamenii de stat din Viena centralizarea cea mai riguroasă, absolutismul cel mai strict; eată programul pe care Bach, noul ministru de interne, se însărcină să-l aplice.

Bach voi să lovească răul la rădăcină și să stricească chiar ideea națională din Austria; el lucră ca toate spirit-le să se pătundă de convingere, cumcă statul austriac unitar ține pe C.hi și pe Maghiari, pe Germani și pe Italiani, pe Polonezi și pe Croați, strinși într'o legătură care nu se mai poate desface. Stabili o centralizare cere se răzima pe trei armate: una de preoți, una de soldați, una de funcționari. Biserica primi se supună toate suflitele la aceeași disciplină și se pună influența sa în serviciul politicii de stat: concursul seu fi aduse în schim conștădătură din 1855, care făcu din Papa co-suveranul Austriei. Soldații, iolai de popor prin disciplină și prin spiritul de corp, garantau contra ori-cărei revolte.

Funcționarii, numiți și dirigați din Viena, fără controlul adunărilor alese, trebuiră să răspândească ideea centralistă până la extremitățile imperiului. Polonezi și Italiani, Maghiari și Cehi fără guvernăți în nemțește: germana, limba Sveranului, limba capitalei, este și limba statului; în ce privește pe supuși n'aveau decât să caute ei să se împace cu soarta, care i-a făcut să se nască pe un pământ posedat de casa de Habsburg. — Opera astfel întreprinsă ar fi cerut secole și Bach nu dispuse nici de zece ani. Când se isări războiul cu Italia, soldații, comandați de generali de curte și de altare, nutriți de o intențență incapabilă, su fost bătuiți; clerul se uni, în Italia, cu poporul care chema pe Sardiniei, în Ungaria cu răscolă care se înarma; nicșirea burocrăția, străină de popor, n'a putut opri mișcările populare. În fine, bancruta amenința: tesaurul era gol, un împrumut național n'a fost acoperit. Austria trebuî să privească neputincioasă la progresele unității italiene.

Politica internă, în Austria, a fost totdeauna determinată de politica externă: o consecință naturală a caracterului pur dinastic al statului austriac. Însă de 1859, dinastia era angajată în două părți în politica mare europeană: în Germania și în Italia. În Germania: toată Cisleithania actuală, afară de Galizia, Bucovina și Dalmatia, făcea parte din confederația germană; trimisul imperial presida dieta din Frankfurt, în Italia: afară de regatul lombardo-venețian, pe care îl poseda direct, Austria ținea sub tutela sa Italia centrală, unde domniau cadeții de Habsburg. Rațiunea de a fi a centralismului era necesităta de a da în mâna Sveranului un instrument și ușor de mănuit și destul de tare pentru apărarea intereselor sale „europene”. Dar' după pacea dela Zürich, Lombardia fiind perdută și Italia centrală eucerită de Victor Emanuel, Austria era redusă la Veneția: se înțoarșe atunci cu totul cătră Germania, ca să reacștigne din partea asta ceea-ce pierduse din cealaltă. Acest plan nou cerea menținerea centralismului, dar' centralismul strebua să iee un aer liberal, căci, după părerea unanimă a ministrilor, restaurarea creditului public nu se putea face decât cu acest preț. A organiza centralismul constituțional, fără să micșoreze autoritatea coroanei, nici forța statului, astfel a fost programul dat lui Schmerling, când vechiul însărcinat de afaceri al Austriei la Frankfurt în 1848, cel diutău diare campionii „marei Germanii”, fu chemat la minister în Decemvrie 1860. Trei luni îi fură de ajuns ca să elaboreze constituția sa, celebra „Constituție din Febrarie”.

Sistemul lui Bach nemulțumise pe toți Austriacii: pe naționalitățile slave, prin aparențele sale germanisătoare; pe Germani, sau cel puțin pe elita Germanilor, prin refuzul libertăților politice pe care ei crezuse a le fi cucerit în 1848. Metoda lui Schmerling, din contră consista în aceea de a-și căuta razim în elita aceasta a Germanilor bogată și cultivată și a o asocia la putere. Partea cea mai delicată a sarcinii sale era de a-și crea în parlament o majoritate sigură care, deși supusă cu totul Sveranului, să nu poată să-i reziste.

Parlamentul lui Schmerling se compunea din două camere. Cea diutău, camera seniorilor, nu era decât un soi de consiliu al coroanei: cuprindea pe prinții familiei imperiale, pe arhiepiscopi, pe episcopi cu rang de prinț, pe șefii marilor familii din aristocrație, cărora împăratul le conferea titlul de pair ereditar; în fine pe toți Austriacii, cari îi plăceau să-și numească pe viață. Împăratul era deci stăpân să modifice după gustul seu majoritatea în această cameră: asta-i partea ordinară a camerelor de pairi, dar partea nostimă a sistemului lui Schmerling, era că reușise să ajungă la același rezultat și pentru camera „populară”, camera deputaților.

Spre a se da o preponderanță artificială Germanilor, lua trei măsuri: împărțire neegală de mandate între diversele părți ale Austriei; alegere de deputați de cătră dietele provinciale; creațiune de curii.

Împărțirea mandatelor: din 343 deputați, 203 reprezentau Cisleithania, 120 Transleithania, 20 Veneția. Având în vedere cifrele populațiunii, e un avantaj de cel puțin 50 de mandate pentru Cisleithania, care este citadela Germanilor din Austria.

Alegerea de deputați al parlamentului de cătră dietele provinciale: Galizia aproape exclusiv slavă, va numi mai puțin deputați decât Bohemia, mai puțin populată, dar, în epoca asta, pe jumătate germană. De altă parte, censul electoral variază după provincii și este stabilit așa, ca să poată favoriza minoritățile germane pe socoteala majorităților slave, cehă în Bohemia, sloveană în Carniolia.

Curii: în fiecare provincie, alegătorii din orașe și cei dela țeară constituiesc două categorii cu totul deosebite; un vot din antăia valorează cât două, trei sau mai multe din a doua. Asta pentru-că orașele sînt mai cu seamă germane. Și în categoria orașelor, o altă subcategorie creată în profitul camerelor de comerț: membrii lor sînt singurii alegători înzeștrați cu un vot dublu: asta pentru-că sînt Germani între Germani.

(Va urma).

Cătră nația românească dela nația sârbească.

(Document din 1849).

Cea mai plăcută și mai sinceră închinăciune de sănătate!

A bătu ciasul și pentru noi și pentru voi, fraților! A bătu ciasul libertății, egalității și a frăției! Al libertății care vrea, care poartă, nu numai ca să fie tot omul liber, ci și toată nația, — al egalității, care nu suferă, ca să se ridice o nație asupra altora și să domnească peste ele, ci vrea, ca după veciul și nestrămutat dreptate, după vrednicia personalității nației, care e la toate națiile fără deschilirea puterii și a mărimii lor, asemenea toate națiile într'un rind să stea pe asemenea drepturi ale frăției, care poartă de la națiile cele apăsate frățescă între sine iubire și sinceră, tare năvăirea împotriva apăsătorilor naționalității lor, a drepturilor lor firești și a vredniciei lor, ear' dela domnițoarele până acum nații cere, ca cu celelalte nații frățeste să se împace, și aceloră în pace și dragoste să le dea toate drepturile ce după fire li-se cuvin. Ca nație, vă trimitem noi vouă închinăciune de sănătate, iubitorilor frați! noi, cărora până ieri ni-au fost opriți a ne numi nație, noi, a căror limbă și naționalitate au fost până ieri apăsate, noi, cari numai atunci am însemnat ceva, când ne-am lăpădat de limba și de dulcea noastră naționalitate, noi, cărora ni-au amenințat cea de pe urmă perire a naționalității prin lățirea limbii maghiare. Aceste grele și adânc tăiate rane, rane de moarte, am știut noi și am simțit, că sînt și ale voastre rane, am știut și știm noi, că au fost câmpul și a voastre naționalități, acea înșuși ghiță, care a noastră, că v'au amenințat și vouă cu noi dimpreună perirea. Și încă nu sîntem toți.

Și frații noștri, Slovacii în Ungaria-de-sus, și ei au fost în aceeași primejdie, ei sînt goniți cum și noi, ei sînt apăsăți cum și noi, ei au fost siliți cu tăria, ca și noi, a introduce limba străină și neînțeleasă în școalele și bisericile, în lucrările și ocărmuirile lor, cu un cuvânt tuturor națiilor, cari trăiesc sub sfânta coroană a Ungariei li-s'au săpat groapa, mare și groznică groapă, asupra căreia s'ar fi ridicat lespede și monumentul domnitorului maghiarism. Însă toată tăria merge cu vremea, eară potca de-afundul, Dumnezeu atotputernicul stăpânitor al lumii acesteia, în a cărui mână este norocul și nenorocul tuturor popoarelor și care toate națiile cu asemenea dragoste le iubește, Dumnezeu, care cu părințească îngrijire ne-a văzut pe noi repezindu-ne cătră groapă, a strigat din vreme cu atotputernicul și toate inimile înviatorului său glas: Nu mai departe!

Nu e orînduită voastră moartea, ci viața, nu e orînduită voastră supunerea, ci egalitatea! Toate națiile trebuie să fie ca nații libere, precum toți oamenii trebuie să fie ca oameni liberi. Toate națiile trebuie să fie între sine asemenea, fie acelea mici ori mari, alabe ori tari, precum trebuie și toți oamenii să fie asemenea, fie aceia mici ori mari, bogați sau săraci! Acesta e glasul părintescului stăpânitor a toate națiilor, acesta e glasul îndreptat și cătră apăsătoarele și cătră apăsatele nații; cătră apăsătoarele ca din vreme să se pocăiască și să se întoarcă cătră cele apăsate, ca se simtă din vreme și să se învingă. Vai și unora și altora, dacă nu-l aud; vai și unora și altora, dacă-l aud, dar nu-l înțeleg; vai și unora și altora, dacă-l înțeleg, ear' nu se poartă după el, căci dreptatea lui Dumnezeu e nestrămutată și judecata lui e nemitarnică, și dreapta lui, deși târzie, totuși ajungătoare. Națiile coapte pentru libertate, coapte pentru vrednicia națională au auzit glasul acela și l-au înțeles, s'au sculat dela pământ, au scuturat pulberul despre sine și s'au spălat cu duchul vremii acesteia, cu duchul libertății. Acele au arătat vouă și propusul lor de a fi nații, și vocea lor se va împlini, dacă sînt tari și statornice, căci cu ele este Dumnezeu și vecinica dreptate. Acele au arătat, ca nu sînt surde spre glasul lui Dumnezeu, că nu sînt orbe spre lumina, care limpezeste duchul vremii, că nu sînt răci spre dătorul de viață soare al libertății!

Toate acele nații le-am luat noi Sărbii de exemplu, și tare nădăjdum, dacă Dumnezeu, ca și acea mare faptă a renașterii noastre prin învingerea dreptății și a adevărului în pace și dragoste, a o săvîrși, pentru-că nădăjdum cu dreptul, — și dela concetățenii noștri maghiari putem aștepta, că ei trecînd pragul, care a despărțit vremea bătrână a tiraniei de cea de acum vreme a libertății, egalității și frăției, care cîvinte sînt înțelese și pe care noi întemeiem cererile noastre, pășind de aci înainte vor lăpăda steagul cel vechiu al maghiarizării și fără a se trage înapoi vor cunoaște, că nația noastră sub sfânta coroană a Ungariei are acele asemenea drepturi, care le are și a lor.

Noi ni-am ales nouă patriarh, pentru-că avem drept la aceea, — ni-am ales nouă voivod sârbesc pentru ocărmuirea voivodatelor sârbești, care se cuprind din Srem, granița Sremului, Bacica cu districtul Beceului și Batalio:yi Șaicașilor, Bănat cu granița, districtul Kikindzel, și Baranea, și stau sub sfânta noastră coroană ungurească și stăpânitoarea casă a Austriei și rămân de aci înainte, pentru-că avem drept la aceea, — am înștiințat, că dorim a fi nație liberă și neatrănată: pentru-că libertatea și neatrăntarea e nu numai dreptul, ci și datorința fiecăreia nații, într'atâta, cât nu se poate lăpăda de ele nici o nație, nici le poate acele dela aceea lua vredodată fagăduința; căci precum Dumnezeu nu vrea și nu lasă ca un om să fie supus altuia, așa nu vrea și nu lasă, ca o nație să fie supusă alteia; ne-am declarat, că vrem pe temelul libertății și al egalității să fim într-o legătură cu trei-unita crăime a Slavoniei, Croației și a Dalmației, sub coroana ungurească, pentru-că într-o unire și legătură vom fi mai tari și mai ușor ne vom năvăli cu deobște neprieteni noștri.

Fraților și concetățenilor! noi am vestit aceea, pentru-că avem la aceea drept, noi am început aceea, pentru-că gîndim a și săvîrși. Noi am căutat la alte nații, căutați și voi la acele, arătați-vă că sînteți și voi conștii pentru libertate, egalitate și frăție, că sînteți și voi vrednici de a fi nație, mărită nație românească, care are meritul său trecut, și încă mai măritul viitor, care e harnică cu alte nații a se pune în rînd; arătați că și voi știți, că nu e destul numai înaintea judecății a fi asemenea și în casa sa în limba sa a vorbi, ci că vreți ca în lume între celelalte nații să fiți asemenea, și că când ca nație cătră oareșicare nație vorbiți, în dulcea noastră, eară nu în străină vîrșă limbă să puteți vorbi. Libertate, în aceea numai se cuprinde vrednicia națională, care trebuie să ne fie nouă tuturoră mai plăcută decît viața noastră, pentru-că întru aceea e vaza nației, care sîntem datori până la o picătură de sînge a o apăsă, căci mai cuvințios e nației viteze cu laudă a peri, decît fără de vază a trăi. Noi în rugarea noastră cătră a Sa c. r. Maiestate, noi credincioși și supuși rămănem, ne-am îngrijit și de voi, ca de credincioși și adevărații noștri frați, și ne-am rugat: ca și a voastră națională stare de sine în duchul libertății, în duchul naționalității să se hotărească și să se asigureze. De aci vedeți, că noi sîntem gata pe voi în renașterea voastră națională din totadinsul și frățeste a vă ajuta. Voi sînteți frații noștri nu numai după o biserică, ci și după unele acele greutăți și doriri. Noi dorim, ca să asigurăm a noastră sârbească, voi a voastră românească naționalitate. Amîndovă doririle sînt drepte, pe amîndoi noi un apăsător ne sugrumă, — să ne năvăim frățeste și să ne ajutăm unii pe alții, pentru-că o năvăală e binecuvîntarea lui Dumnezeu. Noi am dat nației noastre trup însoțit cu duchul naționalității, și am hotărît legătura și năvăala cu trei-unita crăime Slavoniei, Croației și Dalmației, pentru-că așa vom fi mai tari. Faceți și voi aceasta, apoi ve însoțiți cu noi, nu ca robul vremii trecute, ci ca nație liberă pe temelul desvîrșitei egalități și desvîrșitei garanții a naționalității voastre, ca a fraților noștri, apoi atunci vom fi și mai tari. Din ciasul acela, în care s'a stîrmit în voi acea energetică și sinceră voe, voi sînteți nație liberă, ve e asigurată limba, biserică și naționalitatea, ve e asigurată viitorul vostru, căci legătura aceea, năvăala aceea, se va prefăce în zidul chinez, carele va nimici toată asuprirea vrămașească. Să ne îmbrățișem frățeste, ca frații cei credincioși și adevărați! Noi nu vrem nimica, nici cătu-i un fir de păr, nu vrem să avem mai mult decît voi; numai vrem ca să fiți frații noștri! Așa vom înflori și noi și voi întru asemenea cu celelalte libere nații, cari trăesc sub sfânta coroană ungurească și strălucita casă a Austriei.

Să trăască libertatea tuturor națiilor, să trăască duchul vremii, să trăască împăratul și Regele nostru Ferdinand încununat cu coroana ungurească, să trăască frățietatea și egalitatea între toate națiile, cari trăesc sub coroana ungurească!...

Din sesia deputației naționale în Carlovitz, în 5 Maiu anul 1848.

Presul deputației

Iosif m. p.,
arhiepiscop și metropolit,
alesul patriarh sârbesc.

Aforisme politice

— Una la ai. —

Veți vedea că libertatea nu e numai putere și ordine, ci că ea predomină și neînvinșă putere și ordine este; că ea face de risorie toate sorgințele celelalte ale forței, că inima omenească n'are și nu poate avea alt impuls, care să aibă curejul a se compara cu ea. Fox.

1848.

Cronica anului.

Brașov, 7 Maiu.

Azi seara pe la 8 1/2, s'a întemplat în birtul Blumenau o încăierare între soldații poloni și sîcui. Sînt 36 greu răniți. Numai sosirea generalului Wollenhofer a putut liniști soldații infuriați. Locuitorii încă s'au liniștit. (Gaz. de Trans.)

Verona, 7 Maiu.

Ieri s'a întemplat în vecinătatea orașului Verona o luptă groznică, și Italienii au respins atacurile Austriacilor cu o forță supraomenească. Lupta a ținut dela 11 ore până la 2 după a. Între cei căzuți se află generalul Sales. A excelat garda elvețiană. (Gaz. de Trans.)

Innsbruck, 7 Maiu.

M. Sa a denumit de ministru de resbel pe Lazar Mészáros, care în timpul acesta se află în Italia. Tot în ziua de azi s'a trimis ordinațiune la toți conducătorii armatei, că soldații unguri de acum înainte sînt supuși ministrului de resbel unguresc, despre-ce se încunoștițează și Latour. (Kerékgyártó: Nev. napok.)

Sibiu, 8 Maiu.

Azi s'a ținut o ședință a comunității orașenești. Circulara magistratului Cluj, în favoarea uniunii s'a pus — ad acta.

Declarațiunea scaunului *Mercuria* și a Sașilor din Viena, *contra uniunii*, s'a luat spre plăcută știință. S'a hotărît a eda un circular cătră toate cercurile săsești spre a expune motivele, ce au îndemnat Sibiuul să se declare *contra uniunii*. — S'au luat dispoziții pentru repararea zidurilor cetății și pentru procurarea de munițiune pe seama gardei civile.

Sibiu, 8 Maiu.

În 6 Maiu a sosit aci dela Carlovitz episcopul Șaguna, primit fiind de o companie de gardă săsească; l-au întîmpinat încă pe cale mai mult de 3 mii de Români din Seliște, Reginari și jur. A doua zi (Duminecă) P. Sa a făcut liturgie la biserica din suburbii, la care a chirotonit un preot și un diacon și în fine a rostit o vorbire cătră popor, rugându-l să fie în liniște până M. Sa va dispune în favoarea țeranului român. Vorbirea a fost plină de omaj față de Domnitor. La curte a primit visita Sașilor și a dirigătorilor. La 2 a fost o masă splendidă luînd parte consistorul și mulți mirenii. În 8 Maiu s'a ținut consistor în care s'a ales personajul consistorial. (Gaz. de Trans.)

Basel, 8 Maiu.

Lord Minto, marele politician englez după-ce și-a gătat misiunea în Italia a pornit spre Anglia.

Guvernele dela Freiburg și Neuenburg au scos niște ordonanțe, cari numai Turciei și Rusiei îi pot face laudă. Ele sînt menite pentru sugrumarea libertății. (Gaz. de Trans.)

Săcal (Câmpie), 7 Maiu.

Lăindu-se știrea, că în absența lui Alex. Pop (Papiu) protopopul *Crîșanu* și-ar pune influența sa, ca Românii din Câmpie să fie reprezentați la adunarea din 3/15 Maiu numai prin câțiva preoți. V. Moldovan a sosit azi aici, dar s'a convins, că bănuiala este neadeverată. Crîșanu e amicul ideilor tinerimei. (M. l. Mold.)

Răsboiul ispano-american.

Atențiunea se îndreaptă acum nu numai la câmpul de răsboi, ci și la cele ce se întemplă în Spania. După lupta din fața Manillei a urmat un fel de pauză a operațiunilor, prevestitoare de o luptă decisivă apropiată. Chiar și despre bombardarea Manillei se știe puțin. Ce se ține de Spania, în urma catastrofei dela Filipine, se află în o stare foarte critică. Deruta aceasta a atîtat partidele politice și lipsa și miseria a pus în mișcare masele poporului, așa că Spania se află azi în preajma unei revoluții, fiind amenințat și tronul regal.

Dela Filippine.

Dewey, comandantul flotei americane din Oceanul-pacific, înainte de a pleca la Hong-Kong a primit dela Mac Kinley ordinul, ca să ancoreze la Manilla, la 8 miluri depărtare de maluri, să urmărească cu atențiune mișcările flotei spaniole și dacă va afla-o în afară de bătaia bateriilor de pe mal, să o atace și să o nimicească.

Dewey a împlinit acest ordin, zdrobind, precum știm, flota spaniolă. A urmat apoi bombardarea Manillei, detaliuri însă lipsesc, fiindcă cablu a fost tăiat.

Un ziar din Boston are știre, că Dewey a trimis lui Mac Kinley pe cale telegrafică un lung raport despre lupta dela Filippine, în care se anunță și *căderea Manillei*. Știrea însă are lipsă de confirmare.

Se anunță, că guvernul american vrea să trimită la Filippine un corp de voluntari de 20.000. Din isvor spaniol însă se dă știrea, că Manilla n'a căzut și că lui Dewey fi va fi greu a debarca oaste terestră pe Filippine, de oare-ce armata spaniolă din Manilla și jur e gata pentru cea mai desperată rezistență. În jurul Manillei sînt concentrați la 10.000 de soldați spanioli.

Pe Oceanul-atlantic.

Din Londra se depeșează, că flota spaniolă a plecat dela insulele Capului-verde spre Puerto-rico. O știre din Lissabona a agenției *Havas*, confirmă plecarea flotei spaniole, dar cu adăusul, că ea și-a luat calea spre Cadix și numai după-ce se va împreuna cu flota de aici, va pleca în apele americane.

Admiralul *Sampson* a plecat dela Havana spre Puerto-rico, unde va aștepta sosirea flotei spaniole.

Se crede, că în câteva zile se va da lupta decisivă în apele atlantice.

În Cuba.

Din Washington se anunță, că trupele americane nu vor ataca Matanzas, ci *Saguala Gonda*, care se află în depărtare de 70 miluri dela Havana, are port larg și nu e fortificat.

New-York Herald are știre din Havana, că generalul *Blanco* a deschis în 4 l. c. parlamentul provincial al Cunei, în finea de față a consuliilor. Generalul a dat cîteze mesajului reginei-regente; membrii parlamentului depun jurămint, că vor apăra suzeranitatea Spaniei.

În Spania.

Nemulțămirea în întreagă Spania e generală și e temere de revoluție. Starea de asediu e decretată, dar cu toate acestea se întemplă dese și serioase ciocniri între popor și miliție. Din *Madrid* se anunță, că în toată Spania au erupt turburări sângeroase. Poporul e năcăjit și din cauză, că s'a urcat prețul pâinei și al victualelor. În orașele mai mari, dar' cu deosebire în Madrid, circula pe străde soldați, cari oprasc ori-ce aglomerație.

Mișcările sînt îndreptate nu numai contra regimului liberal, ci și contra dinastiei. Provinciile baște sînt carliste, în Toledo și Valenția se proclamă republica. Madridul e în preajma revoluției.

Se vorbește despre o schimbare de regim, instituiindu-se *dictatură militară*, în frunte cu *Martinez Campos*. Poporul însă e pe partea generalului *Weyler*, care e foarte popular.

Știrile despre omoruri politice sînt *ecornituri*, ear' știrea despre abdicarea reginei regente este prea timpurie.

Chestiuni bisericesti.

Alegere de protopresbiter în Boroșinen.

— Corespondență particulară. —

Boroșinen, 3 Maiu n.

Pentru ziua de azi a fost convocat sinodal protopresbiter al tractului *lenopolea* în cauza alegerii de protopresbiter. Exmis consistorial a fost dl protopop al Șiriei *Georgiu Popoviciu*. Cam pe la orele 8 dimineța se putea observa o mișcare oare-care, ce te făcea să crezi, că alegerea are să fie sgomotoasă.

Laude dăuși protopop *G. Popoviciu*, cu ținuta sa deamăn și bărbătească a știut impune și a feri pe credincioși și dela cel mai neînsemnat incident și astfel a făcut ca alegerea să decurgă în liniște perfectă.

La orele 10 a. m. s'a celebrat în pompoasă și măreață biserică a Iacuanilor serviciul divin, cu chemarea duchului sfînt.

Apoi datu-mi-a fost să ascult raționala vorbire a dlui protopop Popoviciu cătră siaodul alegător, spunîndu-le totodată școzul întrunirii de azi și implorînd pogorirea darului ceresc.

Actului alegerii îi premerge verificarea membrilor. — După verificare luîndu-și actul alegerii adevărul început, urmează o sumedenie de apeluri, proteste, rugări și amenințări adresate ven. consistor contra dlui Gurban, toate lucruri de nimic.

Cetirea a atîtat sumedenie de înțelepciune Balanadă et consortes, s'a văzut, a scos pe toți alegătorii din paciență, ear' cei cu apelul vîndînd că nu prea bună treabă o s'fie, s'au luat de-a corteșitele pe afară, — zădarnic însă — nu a mers nici așa, căci bag-

seamă prea încărcat le era carul cu oalele și înglodat.

Pațină batere de cap zădarnică și lucrul fără să fie glumă se strîcoară la candidarea recurenților. S'au candidat toți. Părintele Bilan își mai încearcă odată norocul și cere să nu fie candidat Gurban, că lui nu-i place aceea, dar' nu-l mai ascultă nime și poporul se turbură.

În fine revenind perfectă liniște se întemplă votarea. Votarea fiind secretă, prin ședule se constată, că din 62 voturi s'au dat 60, dintre cari 36 pentru Gurban și 24 pentru Olariu.

Fiindcă astfel protopopul Gurban a întrunit majoritatea absolută de voturi, exmisul consistorial dl George Popoviciu îl declară de ales din partea sinodului; o delegațiune invitată pe protopopul Gurban în biserică pentru a i-se comunica rezultatul.

Intrînd în biserică, tatre lacrimi de bucurie mulțumește tuturor de încrederea și iubirea, ce și după 20 de ani și atîta a rămas nevătămat păstrată în inimile poporului acestui tract, promițînd din parte-i în același timp, ca recompensă, nobilă jertfă pe altarul bisericeii, școalei și a națiunei române.

Tinu.

Chestiuni școlare.

Un cuvînt

de

Romul Simu.

Din cuvîntul de deschidere rostit de harnicul învîțător din Sibiu, dl *Romul Simu*, la adunarea învîțătorilor ținută în 5 Maiu, scoatem următoarele părți:

Sînt abia 30 de ani, de când în Blaj s'a pus temeiul sistemului de învățămînt și educațiune populară, care din zi în zi se desvătă tot mai bine, tot mai îmbucurător, în archidiecea noastră.

Înainte cu 30 de ani au venit pregătiți din Praga 3 bărbăți: fericii Ștefan Pop și Petru Solomon, împreună cu actualul dir. preparandial din Blaj, P. O. D. George Muntear, cari toți au fost trimiși cu stipendii să studieze tainele pedagogiei moderne, ca astfel și la noi să se poată împlînta cu pricepere plugul, ce avea să tragă brezele după brezele în ogorul cel pîrăginit al culturii poporului. Și s'au tras.

Nime nu poate nega, că în acest scurt timp nu s'ar fi făcut un însemnat pas înainte. Căci de atunci sute de învîțători au eșit pr-gătiți din pedagogia Blajului, astfel, că mai nu va fi comună gr.-cat. în archidiecea, în care să nu fi funcționat mai mult sau mai puțin un atare învîțător.

Și dacă totuși nu se observă în toate comunele progres mai vîdit, să nu ne mirăm, nici să nu învinuim lumea numai un factor — adevărat cel mai important — pe învîțător.

Timpul a fost prea scurt pentru a se pute pune toate bine la cale și pentru a se delatare toate pedecile.

Timpul acesta de 30 de ani a fost — clipa aceea, în care omul deșteptat din un somn greu nu se poate desmeteci — nu știe pe ce se pună mîna, ci stă localul neorientat.

În starea aceasta de neorientare ne aflăm și azi; căci și acum avem să ne luptăm tot cu greutățile începutului, la cari s'au adăus alte greutăți nouă, de cari mulți dintre noi ni-i n'au apucat încă să-și dea seama.

E drept, că în cele mai multe locuri avem azi *edificii* școlare, *salare* sistematice de cîte 300 fl. și *învîțători* calificați, lucruri, cari, înainte cu 30 ani, în cea mai mare parte nu le aveam. Avem azi *manual* potrivite pentru școlari și învîțători și multe alte lucruri bune înfălmim, cari toate împreună ne face a presupune cu tot dreptul un progres, ce a trebuit să se realizeze în masa poporului.

Acest progres însă durere, nu-l vedem. Și oare cari au fost pedecile puse în calea acestui progres? Ce e cauza, că și acum numărul știutorilor de carte nu se aporește în proporțiune cu jertfele modeste, ce se aduc spre acest scop din partea comunelor noastre?

Pedecile sînt multe și mari. Între acestea vom număra însă numai vre-o câteva și în primul loc vom pune pe *învîțător*, cu necazurile și lipsele sale, în locul al doilea *poporul*, cu neștiința și îndărătnicia sa, în locul al treilea *greutățile de altă natură*.

Învîțătorii s'au calificat pe rînd și la începutul erei, de care am făcut amintire, în lipsă de oameni cu pregătiri mai bune s'au aniferit ca învîțători tot ce a venit înainte. Nici nu era încet. Dar' apoi cu acest "*malum necessarium*", nici nu s'a făcut un pas măcar înainte. Zeci de ani au trecut, omorîndu-se timpul cel acum, fără să vedem pornindu-se din școală, dela învîțător, raze intensive și durabile de lumină și căldură, cari

se topească ghiăta neștiinței din inima iubitelui nostru țeran.

Chiar și acum încă, când e în stingere cea învățătorilor bătrâni și mai slab pregătiți pentru o misiune atât de grea, cum e cea învățătorescă, și când locul acelei cete l-au ocupat puteri nouă, la toată întempleră mai destoinică, chiar și acum nu ne poate mângâia și îndestulă progresul ce se realizează prin mijlocirea școlii.

De aceea cred, că e la loc să ne înțelegem înșine noi învățătorii:

Făcut-am și facem tot ce am fost și suntem în stare a face pentru cultura noastră proprie, pentru îmbunătățirea școlii și înaintarea în toate privințele a consătenilor noștri?

Progresat-am și progresăm noi învățătorii nu numai în niște sarbede experiențe practice fără rind și fără rost, dar și în cunoștințele temeinice de tot felul și îndeosebi făcându-ne-am mai bogăți în științele pedagogice, didactice și metodice?

Este modul nostru de purtare în mijlocul poporului — astfel, ca să ne ridice vaza năntului, să-l câștigăm încrederea și cu chipul acesta să-l facem a asculta de sfaturile noastre și a aduce jertfe în interesul școlii?

Stărnit-am din toate puterile să facem cel mai mare spor posibil cu fiii poporului în școală? Nisuit-am îndeajuns, ca și în biserică din frumoasele cântări ale școlărilor să se convingă părinții, că în adevăr bun lucru se face în școală? Și dat-am dovezi, că și în alte moduri ne interesăm de binele lui, s. e. prin înființarea și cultivarea grădinilor de pomări, în cari școlarii nu numai să învețe toate lucrurile, ce se recer la cultivarea pomilor, dar și acele grădini să fie și un izvor din care să se aprovizioneze cu timp pomi în toate grădinile din comună?

Și mai departe gândindu-ne-am mai înadins, datu-ne-am silința să studiam și pus-am umărul la întemeierea de tovarășii agricole, de societăți de cumpărare ș. a., cari toate întrec la îmbunătățirea soartei poporului?

(Va urma).

CRONICĂ

Sibiu, 7 Mai n. 1898

Invitare. P. T. membri din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului” sunt poțiti la sedința comitetului, ce se va ține *Marți în 10 Maiu* n. la orele 6 d. a., în localul „Asociației pentru literatură și cultura poporului român”.

Monument lui Grigore Alexandrescu. Primim următoarele: Desvélirea monumentului ridicat în Tirgoviște poetului și marelui fabulist *Grigore Alexandrescu*, din inițiativa scriitorilor Smara, va avea loc în ziua de 20 Septembrie 1898. Sânt invitați la această sărbătoare, toată presa, diferite societăți și instituții culturale. Programul detaliat și invitațiuni speciale se vor trimite din vreme tuturor, comitetul va stărui a se pune la dispoziția invitaților, un tren special din București pentru Tirgoviște. Comuna va oferi un banchet invitaților, în noul palat municipal, care se va inaugura cu această ocaziune. Pentru ori-ce informațiuni, a se adresa secretariatului primăriei Tirgoviște.

Rectificăm, că cununile depuse pe mormântul regretatului G. Barițiu din incidentul parastasului celebrat la 5 Maiu, le-a depus directoarea internatului de fete al „Astrei”, ca o manifestare a pietății personale, ce dăna o nutrește față cu marele defunct.

Earăși agitator?? Ziarele maghiare anunță, că ar fi prins un agitator, în persoana lui *Oleacu Sándor*. Nu știm în ce afaceri se vafi făcut vinovatul *Oleacu*, știm însă, că el numai agitator n'a fost. A făcut întreprinderi mari, a cumpărat isvoare de apă minerală, pe care a pus-o în circulație sub numele „*Venus*”, cu cel mai mare aparat de reclamă în *ziarele maghiare*, pe la trenuri și gări, etc., și a făcut multe, numai agitații politice n'a făcut. Dacă va fi dat de vre-un năcaz modern, e sigur, că școala ungurească l'a dus acolo.

Dela curtea bavareză. În cercuri bine informate se susține, că la curtea bavareză se ocupă deja serios cu schimbarea moștenirii de tron, care se crede că trebuie să urmeze în curând, de oare-ce regelui i-se sgravează boala tot mai acut.

Socialiștii se mișcă. Socialiștii, pe cari de curând i-au exortat din Pesta, agitează mereu prin provincă. Se anunță din

mai multe părți ale țerei turburări socialiste, cari amenință a fi foarte serioase. Cu deosebire sânt îngrijii proprietarii, căci lucrătorii îndemnați de conducătorii socialiști se pregătesc deja de acum la grevă.

Prințesa Chimay și Rigó Janosi după mult vagabundaj, astăzi au sosit earăși în Budapesta. Prin fir telegrafic i-au anșat odată la același hotel, unde au fost să-lăștuiți acum doi ani.

„Negreșit” sau „Negrușit”. La chestia steagului negru din *Zorlenț-mic*, *Pesti Napló* scrie sub acest titlu următoarele: „Am anunțat și noi, că judele din Kis-Zorlenț (comit. Caraș-Severin) a arborat pe casa comunală, în ziua de 11 Aprilie steag negru, ceea-ce a produs displaceare chiar și între locuitorii români. (?) Vice-comitele Litsek, cu subnotarul Deschan s'au prezentat personal la fața locului, să facă cercetare strictă în această chestie. Primarul a recunoscut că el a arborat steagul negru, dar s'a scusat cu aceea, că a făcut acest fapt din neînțelegere, căci nu a cetit bine ordinul notarului, care era scris în limba română și spunea: că „Stagul casa comunale negreșit”, adică, că în 11 Aprilie din incidentul sărbării naționale, să arboreze negreșit steagul național. Cuvântul negreșit Olariu l'a cetit „negrușit” și prin urmare a arborat steag *Si non e vero... negru*. Notarul Petru Stopian, care însuși a scris această ordinațiune, află de posibilă greșeala obvenită, pentru-că deși Olariu nu este om cult, până acum s'a purtat destul de patriotic.”

Părechea regală română. Din Fiume se anunță, că Regele și Regina României au plecat ieri din Abbazia la București. De oare-ce în România s'au început sedințele camerei, părechea regală a abstat dela planul călătoriei la Veneția.

După toate probabilitățile părechea regală română va face în 27 Iunie a. c. visita la Țarul Rusiei. În suită vor fi toți acei ofi-ceri, cari au luat parte în războiul ruso-turc.

Nouă linii de telefon. Din Zagreb se depeșează: În luna aceasta se apucă de construirea liniei de telefon: Zagreb—Buda-pesta—Fiume.

Din Paris se anunță, că guvernul german și francez în conțelegere au satorit să lege

Berlinul cu Parisul cu linie telefonică; au și început deja pregătirile și în curând se vor apuca de lucru.

Proces de presă socialist. Din Oradea-mare ni-se scrie: Ieri s'a ținut aici pertractarea unui proces de presă al foi socialistice din Arad „*Ujvilág*”. Namita foaie a publicat patru articoli, în cari zelosul procuror a aflat agitație contra claselor societății. Articoli au fost scriși de o călă de mésar, anumit Papp Simon. Apărător al acusatului a fost un muncitor Schwarz, pe care numai de câteva zile mai nainte l-au deportat din Budapesta, Juriul a aflat agitație numai într'un articol, și pe această basă l-au și condamnat la 14 zile temniță de stat și 5 fl. pedeapsă în bani.

Tolstoi de 70 ani. Contele Leo Tolstoi împlinește al 70-lea an al vieții în 28 August st. v. Cu această ocaziune din toate părțile lumii vor felicită pe marele scriitor. S'au lansat liste de subscripțiuni printre aderenții lui Tolstoi, ca scop se facă un mare fond de binefacere, care să poarte numele ilustrului scriitor.

Defraudare la biblioteca de curte din Viena. Economul bibliotecii imperiale după-ce a defraudat 550 fl. s'a pușcat în o ospătărie din Holzenwort. Causa furtului era că s'ă aranjeze înăcțva afaceri financiare.

Damicelele diplomate. În zilele acestea niște placate anunțau pe ungurește, că vin domnișoarele „diplomate”. Mulți se întrebau ce o fi asta? Ei, enigma s'a deslegat. De seară la teatrul ungureesc se va da o piesă cu acest titlu. Zică cineva, că Maghiarii n'au învățat ceva dela Jidani.

Știri mărune. În comitatul Bács a fost alaițieri un orcan groaznic, rupere de nor și peatră. A făcut mari pagube cu deosebire la pomi și la vii.

— Împăratul Francisc Iosif a decorat pe Frithjof Nansen cu marea cruce a ordinului Francisc-Iosefin.

— Din Hamburg se anunță, ca starea sănătății lui Bismarck s'a îmbunătățit în mod simțitor.

Posta Redacțiunei.

„*Puștile în R. m.*”, ca impresiuni poetice, de foită, nu face. Ca corespondență e prea foiletonistică, și conține prea puține date concrete. Dacă v'e învoiți o publicăm în „*F. Poporului*”, ca corespondență din „*R. m.*”

Mai nou.

Războiul ispano-american.

Din *Key-West* se depeșează, că în portul de acolo se observă o mare și neobișnuită mișcare a flotei, concentrate acolo. Se crede, că va urma o luptă în apele atlantice.

Din *Madrid* se anunță, că guvernatorii *Cubei* și *Puerto-ricco* au depeșat că nu cred în posibilitatea debarcării dușmanilor.

În urma acesteia din *Cadix* pleacă mai multe vapoare în apele Filippine, să alunge de acolo pe *Americani* și să bombardeze porturile californiene.

În Spania nemulțumirile și turburările iau întindere tot mai mare. Din multe părți se semnaleză ciocniri sângeroase.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreu Baltes. Proprietar: Pentru „*Tipografia*”, societate pe acțiuni: W. M. Draschnadt.

Medic român în Karlsbad.

Med. univ.

Dr. Nicolae Comșa.

KARLSBAD,

„Weinhaus”, Sprudelgasse.

Medic român în Karlsbad.

Med. univ.

Dr. Romulus L. Craciun.

medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (clinica dlui consilier de curte prof. Neusser), specialist pentru morburile interne, medic al asociațiunei pentru îngrijirea studenților morboși din Viena. Protector: Maiestatea Sa Împăratul etc. etc.

Ord. din 1 Aprilie — 1 Octomvrie dela orele 6—9 a. m. și dela 3—5 p. m. în *Mühlbadgasse*, casa „*Schwarzes Ross*”.

[899] 15—

Mare alegere

Anunț de deschidere!

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am deschis în piața de aici *Piața-mică nr. 2*, în localul mai înainte *Anton Demeter* o

prăvălie de manufactură și mărfuri curente

sub conducerea domnului Anton Demeter.

Cea mai mare alegere în stoffe moderne pentru haine de dame.

cretone, zephyre, batiste, satine, ploiere și umbrele cu gust, garnituri de pat și masă, perdele de lână și dantele, papioane de mătășă și saten în calitate cea mai bună. Albituri de domni și dame, mănuși, ciorapi, dantele și tot felul de articoli de modă.

Sânt în poziție de a da toți articoli mai susnumiți cu *prețuri foarte ieftine*, pentru-că eu „mi-am procurat lucrurile direct din primele fabrici din Viena, Moravia, Silesia, Bohemia. — Pentru dese visite se roagă

cu toată stima

Josef Goldstein,

Sibiu, Piața-mică nr. 2.

în tapete

Oroloage de buzunar dela 2 fl. în sus.

Iuliu Erős,

Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 3.

Edificiul „*Transilvaniei*”.

Toate soiurile de *orloage, giuvaere, articole de aur și argint*, tot felul de producțiuni ale

Aurăriei și argintăriei

Oroloage de argint pentru domni și dame . . . de fl. 4.50
Oroloage de aur pentru dame, cu lanț . . . „ 12.—
Lanțuri de argint pentru orloage și de gât . . . „ 1.—
Inele de aur și inele pentru logodnă . . . „ 2.50
Braslete și broșuri de argint . . . „ 1.—
Cercei și cruciulițe de aur . . . „ 2.—
Utensilii de argint pentru mâncare, 6 bucăți în etui „ 5.—

Fiecare bucată e probată de ofișin pentru probele de metale și provăzută în semn de veritabilitate cu marcă, afară de aceea dau garanție în scris. În așteptarea de numeroase binevoitoare comande, semnez

Iuliu Erős.

[2794] 25—59

Pentru orloage noue și reparațiuni, garanță onorabilă de 2 ani.

Lupe, ochilari, lornete pentru teatru.

Atelierul fotografic-artistic.

Cele mai excelente prestațiuni cu prețuri moderate, pentru fotografiări singuratic, în grup, costume de ori-ce fel, precum și drăguțe fotografii de copii etc. [2748] 18—32

Atelierul fotografic-artistic:

Wilhelm Mann,

Piața-mare nr. 19.

Prav de dinți conservativ

Ca cel mai recomandabil mijloc pentru curățirea dinților, precum și apă de gură, pot recomanda stinaților mei mușterii excelent

Apa de gură Aseptin.

Sânt pregătite după metode probate și recunoscute de bune.

PARFUMERIA MELTZER, str. Cîsnădiei (edificiul comandei de corp).

Daniel Meltzer jun., fabrică de săpun și de lumini, strada Gușteriei.

ANUNȚ.

Un asistent, cu sau fără diplomă, să acceptează în farmacia sub-scrisului din Lupeni.

L. Ciuciu,

[1108] 2—3

farmacist.

Export de stoffe numai pentru privați.

O bucată de 3.10 metri, din care ese un rînd întreg de haine bărbătești costă numai

fl. 3.10 stoffă de lână bună
fl. 4.80 stoffă de lână bună
fl. 7.50 stoffă de lână fină
fl. 8.70 stoffă de lână fină
fl. 10.50 stoffă de lână cea mai fină
fl. 12.40 stoffă de lână engleză
fl. 13.95 stoffă din kamgar

lână
curată de
oaie.

O bucată pentru un rînd de haine negre de salon 10 fl.

Stoffe pentru pardesiu dela 3.25 metru în sus; loden în răpitoare color, 1 bucată 6—9.95 fl.; *Peruvienne* și *Doskings*, stoffe de talar pentru oficiali de stat, tren, judecători. Kamgar foarte fin și *Cheviots*, precum și stoffe de uniformă pentru finanți și gendarmi, etc. etc., spedează cu prețurile de fabrică.

Depositul de fabrică de stoffe, prea cunoscută ca reală și solidă

Kiesel-Amhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. Spedarea conform mustrelor e garantată.

În atențiune! P. T. publicul se face atent cu deosebire, că la comandarea directă a stoffelor e cu mult mai ieftină, decât cumpărându-le dela comercianți. Firma *Kiesel-Amhof* în Brünn trimite toate stoffele pentru prețuri cu adevărat de fabrică, fără socoteală de rabat. [533] 20—24

Friedrich Baumann,

Sibiu, Piața-mare nr. 12,

recomandă

noutăți ieftine de seson,

obiecte de modă, manufactură, albituri și mărfuri cu cotul,

între cari tepiche, covoare, materii de vestimente de dame, bluse, parisoare și ploiere, articoli de bicicliști și turiști etc. etc.

Deposit în comisiune

la

Ferdinand Baumann, țesătorie premiată în Sebeșul-săsesc

cu prețuri originale de fabrică per cassa.

Cu prețuri de boltă conform preț-curentului ilustrat

albituri de lână normale originale

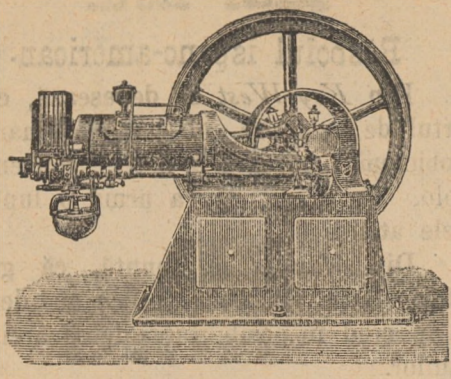
singur veritabile

[995] 3—6

ale profesorului Dr. Jaeger

din fabrica singur concesionată și premiată în diferite rînduri a lui

Fii W. Benger în Bregenz.

Important pentru toți!
Prin scutirea legală de dare a benzinelui pentru lucrări industriale, precum și pentru economie este renumitul nostru

motor original „Otto“

pentru benzin
cea mai ieftină putere motorică.

Langen & Wolf,

fabriacă de motor,

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53.

Locomobilul benzin „Otto“

este cea mai bună și cea mai ieftină putere motorică, pentru ori-care economi.

Fară mașinist, fără schintei, fără nici un pericol de foc.

Informațiuni, prospecte etc. gratis. [993] 8-52

Representant pentru Transilvania **Theil & Freyler** în Sibiu.

Pomada de păr Magda

de specia **Kessler,**

[964] 8-15

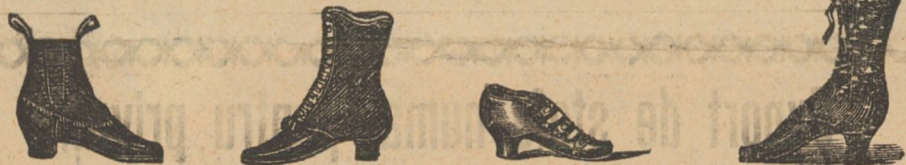
fabricate pe base dermatologice-trapeutice, în urma compoziției sale cel mai bun mijloc în contra mătreaței și a căderii părului.

Pomada-Magda, după folosire de mai mulți ani, e cu totul nestricăcioasă, ajută creșterea părului și ea excelent mijloc în contra ziselor boale de păr și la copii e foarte de recomandat.

Magazin principal de expediție la **Kessler Rezső,** farmacist, Gyertyámos (comitatul Torontál).

Preț 3 coroane.

Depozite în următoarele apotece: în Budapesta Török József, király-utca 12. Dr. Eger, apt. la „Vultur“. Dr. Budai Emil, Városház-ter 7. Raditz Robert, József-körút 64. Pojon: Czollner Vilmos, Lőrinczkapu-ut. Micoș: Baruch Gyula, Székes-Fehérvár: Say Rudolf. Segedin: Barcsay Károly. Dobrițin: Mihalovits Jenő. Arad: Földes Kelemen. Timișoara: Theodor Albert. Verșe: Küchler Béla. Caransebeș: Müller F. Jakab. Sibiu: Molnár I. C., Parfumeria Meltzer. Brașov: Jekelius Nándor. Kelemen Ferenc, Victor Roth. Reghin: Wermescher Emil. Sighișoara: A. W. Lingner.

Subscrișul îmi iau voie a face cunoscut, că am deschis o
filială de mărfuri de păpucărie
în hotel Neurihrer.

Rog on. public să îee aceasta la cunoștință și să mă onoreze cu numeroase vizite. Principiul meu este a da mărfuri solide și bune atât în localul principal (strada Cismădiei nr. 24) cât și în filială și dau ori-cărui mesteriu asigurarea, că va fi servit solid și bine și că eu nu voi da nici-odată mărfurilor mele alt nume decât acela ce sunt în realitate. Pentru a ave o desfășurare mai grabnică, am introdus cu ziua de azi în toate afacerile de casă un sconto de 10% pe lângă prețurile fixe obicnuite la mine, ceea-ce pentru mușterii constituie o reducere de preț considerabilă. Mă rog pentru numeroase vizite

cu toată stima

M. Bachholzky.

[884] 11-15

Cel mai eficace mijloc de casă, pentru a regula mistuirea, pentru a produce o circulație regulată a sângelui, pentru a depărta părțile stricate și defectuoase ale sângelui (condițiile esențiale pentru susținerea sănătății), precum și pentru delăturarea repede și sigură a boalelor de stomach d. e. lipsa de apetit, rigăitul, vânturi, greață, dureri de stomach și foale, sgărci de stomach, îngreunarea stomachului cu bucate, flegmă, congestiuni de sânge, hemoroidale, boale femeiești, boale de intestine, este de 40 ani probată

Balsamul de viață al Dr. Rosa.

din farmacia lui **B. Fragner** în Praga 203-III.

Acesta favorizează întreg actul mistuirii, produce un sânge sănătos și curat și este un remediu de casă popular probat, sigur și extins.
1 sticlă 50 cr., 1 sticlă dublă 1 fl.
Prin postă 20 cr. mai mult.

Vindecarea se face fără dureri prin influența alinătoare a alifiei.

In doze de 25 și 35 cruci.
Pe postă plus 6 cr.

Atenție! Fiecare se ceară numai preparate originale din farmacia lui B. Fragner în Praga și să observe, ca toate părțile învelitoarei balsamului Dr. Rosa să fie provăzute cu alăturata marcă rotundă de scutire, asemenea toate părțile învelitoare alifiei de casă de Praga poartă marca de scutire în trei unghiuri alăturată!

Ori-cine îmi anunță o falsificare primește o remunerațiune!

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție spre vedere.

Depozite în farmaciile I. Török, Budapesta; A. Egger, Budapesta; apoi în Sibiu la E. Rumler, K. Müller și K. M. Herzberg.

Depozitul principal al producătorului

B. Fragner,

[658] 9-26

farmacie „la vulturul negru“ în Praga, colțul str. Spornier nr. 203.

Expediții cu întoarcerea poștei.

În viață

nu se mai dă nici-când ocaziunea rară de a pute ave pentru

prețul de numai fl. 3.50

următoarea colecție excelentă de obiecte:

15 bucăți fl. 3.50. 15 bucăți fl. 3.50.

1 ciornic de buzunar anker-remontoir reform, care umblă regulat, cu garanție de 3 ani.

1 lanț de goldin veritabil.
2 bucăți de inele imitațiune de aur în cel mai nou facon, cu brillant.
2 bucăți nasturi de mangete, duble de aur cu mecanism.

3 broș foarte frumoase de dame.
3 nasturi de piept (Chemisette).
1 nasture pentru guler.
1 ac elegant de cravată. [913] 4-6
1 ținător de orologiu.
1 ac facon de aur.

Toate aceste 15 bucăți elegante de bijuterie dimpreună cu orologul anker-remontoir costă

numai fl. 3.50.

Se trimite ori-și-cui prin rambursă. Dacă nu convin, banii se restituie, așa că pentru cumpărator este exchis ori-și-ce risc.

Se pot procura numai prin firmă de orologerie

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

C. KLEMT,

fabriacă de jalușii

Braunau în Boemia

recomandă noile sale jalușii, rulete și obloane de lemn, de 6 ori premiate. [1045] 2-5

Preț-curenturi gratis.

Agenti

pentru mușterii privați se caută pretutindenea.

O sticlă de

limonadă excelentă spumegândă și răcoritoare numai cu 2 cr.

îți ofere [948] 9-10

bomboanele de limonadă spumegătoare și renumite ale lui Marsner

cu această marcă de scutire

și firma

prima fabrică boemă de ciocoladă și zaharicale orientale în Königl.-Weinbergen — Praga

A. Marsner.

Se află pretutindenea.

Un pachet de 5 chigr. = 100 cu'fi bomboane spumegătoare pe lângă rambursă = 7 fl. v. a. trimise franco pretutindenea.

Cel mai mare câștig

în cas norocos

[882] 12-12

1.000,000 coroane.

Consemnarea
alor 50.000 câștiguri.

Cel mai mare câștig în cas norocos

1.000,000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen

1 Prämie mit 600000

1 Gew. à 400000

1 „ „ 200000

2 „ „ 100000

1 „ „ 90000

1 „ „ 80000

1 „ „ 70000

2 „ „ 60000

1 „ „ 40000

3 „ „ 30000

1 „ „ 25000

7 „ „ 20000

31 „ „ 15000

67 „ „ 5000

3 „ „ 3000

432 „ „ 2000

763 „ „ 1000

1238 „ „ 500

90 „ „ 300

31700 „ „ 200

3900 „ „ 170

4900 „ „ 130

50 „ „ 100

3900 „ „ 80

2900 „ „ 40

50,000 Gew. u. Pr. 13.160,000

im Betrage

cari se trag în șese clase.

A doua loterie de clasă reg. ung. se va începe cât mai curând și cuprinde ea

100.000 și **50.000**

losuri originale câștiguri în bani

așadar jumătate dintre losurile existente trebuie să fie scoase conform listei alăturate, și șansele de câștig sunt enorm de mari.

În total vin 13 milioane 160.000 cor., la sortare sigură. Câștigul cel mai mare în cazul cel mai favorabil este de

un milion coroane.

La o comandă grabnică se primesc încredințări pentru losuri originale de clasă I. după prețul stabilit:

întregi losuri orig. de cl. I. fl. 6.— jumătăți de „ „ „ „ 3.—

părare de „ „ „ „ 1.50 optime de „ „ „ „ 0.75

cari se trimite prin rambursă sau după trimiterea înainte a banilor. Liste oficiale se vor trimite îndată după efectuarea tragerii; proiecte oficiale se trimite la cerere gratis. Precum e cunoscut tragerile se fac în public sub inspecțiunea guvernului r. ung.

Tragerile din cl. I. vor fi la 11 și 12 Maiu, comanda se primește până cel mult în

11 Maiu a. c. (ziua tragerii) și ne rugăm să se trimită direct.

A. Török & Comp.,

prim-collector

al loteriei de clasă priv. reg. ung.

Budapesta, V., (Váci-Körút 4/A).

Carte de comandare, spre a fi lăsată.
Dor Török & Comp., Budapesta.
Te recere să-mi trimiți din losurile originale de cl. I. a loteriei de clasă reg. ung. priv., dimpreună cu un plan oficial în sumă de fl. a se ridica prin rambursă, ori vine prin poșta de valuri.
(Ce nu e de lipsă Vă rog a ține).

Adresa corectă.

Bicicletele Diana

ale lui

DÜRKOPP

sunt neintrecute în [801] 4-10

soliditate elegantă și mers ușor!

Modele din 1898 provăzute cu multe nontăți se pot vedea la reprezentantul

Ludwig Etter,

Sibiu, strada Urezului nr. 9.

Cel mai bun mijloc contra
plăștelor, purcelor, i. scutelor.

Zacherlin

Efect miraculos! Omoară — ca nici un alt

mijloc — ori-ce insecte, pentru-ce și este ca unic lăudat și căutat în lumea întreagă. Semnele lui sunt: 1. flaconul sigilat, 2. numele „ZACHERLIN“.

Se poate procura în Sibiu la domni:

Julius Ballmann	G. W. Grohmann	Emil Gleim	F. A. Reissenberger	Fr. J. Wagner
Johann Billes	Gustav Gürtler	Ludwig Kurowski	Rudolf Schuster	Wilhelm Wazek
„Concordia“, societate	Friedrich Homm	J. B. Misselbacher	Josef Schwarz	Josef Zimmermann
pe acții.	Franz Jahn Söhne	J. C. Molnar, apt.	Carl Sebes	Therese Zweier
Ludwig Fuchs	Gustav Kessler	A. Reisch	Georg Serfözö	A. R. Grell

Se poate căpăta în Făgăraș la: Joh. P. Hermann, J. János, Alex. Nehrer, Romus G. Romonțianu von Romonczal, Ap. Heinrich Schul. În Mediaș la: Carl Breckner, Joh. Buresch jun., Friedrich Josef Guggenberger, Julius Ipsen, Martin Schemmel.

Depozite se află în toate localitățile din Transilvania acolo unde se află afișate placate despre Zacherlin.